Případy komisaře Wallandera

henning
mankell

KRIMI román HOST

usměvavý muž

1

Mlha.

Plíží se neslyšně jako šelma, pomyslel si.

Nikdy si na ni nezvyknu. Přestože jsem celý život strávil ve Skåne, kde mlha neustále zahaluje lidi neviditelností.

Bylo devět hodin večer, jedenáctého října 1993.

Mlha se rychle valila od moře. Seděl v autě, mířil domů do Ystadu a právě minul Brösarpské vršky, když vjel přímo do té bílé záplavy.

Strach okamžitě nabral na síle.

Bojím se mlhy, říkal si. Přitom bych se měl obávat muže, kterého jsem právě navštívil na zámku Farnholm. Toho vlídného člověka s děsivými spolupracovníky, kteří vždycky diskrétně postávají opodál a jejich tváře se ztrácejí ve tmě. Měl bych myslet na něj a na to, co se — jak vím — skrývá za tím přátelským úsměvem a bezúhonností občana stojícího mimo veškeré podezření. To z něj bych měl mít strach. A ne z mlhy valící se od Hanöské zátoky. Když teď už vím, že neváhá zabíjet lidi, kteří se mu postaví do cesty.

Zapnul stěrače, aby z předního skla setřel vlhkost. Ve tmě řídil nerad. V odrazech reflektorů na vozovce jen špatně rozeznával zajíce přebíhající před autem. Jen jedinkrát, před více než třiceti lety, takového zajíce přejel. Bylo to jednoho jarního podvečera na cestě do Tomelilly. Pořád se mu vracelo, jak nohou marně dupal na brzdu a poté se ozval náraz do plechu. Zastavil a vystoupil z vozu. Zajíc ležel na silnici za autem a napínal zadní nohy. Tělíčko se nemohlo pohybovat, zajíc na něj upíral pohled. Přinutil se najít u krajnice kámen, a když jím zajíce udeřil, zavřel oči. Potom si pospíšil k autu a už se neohlédl.

Nikdy na ten pohled na divoce se napínající nohy toho zvířete nezapomněl. Nedokázal se té vzpomínky zbavit. Neustále se mu vracela, nejčastěji tehdy, když na to vůbec nebyl připravený.

Snažil se ze sebe setřást neklid.

Jeden třicet let mrtvý zajíc by člověku neměl ublížit, pomyslel si. Mám plnou hlavu těch žijících.

Najednou si uvědomil, že se častěji než obvykle dívá do zpětného zrcátka.

Mám strach, napadlo ho znovu. Teprve teď si uvědomuju, že utíkám. Utíkám před vším, co se skrývá za zdmi farnholmského zámku. A vím, že oni vědí, že já vím. Ale co všechno? Dost na to, aby se mohli začít obávat, že poruším slib mlčenlivosti, který jsem kdysi jako čerstvý advokát složil? V dávných dobách, kdy přísaha ještě znamenala svatou povinnost. Bojí se svědomí starého advokáta?

V zrcátku byla tma. Byl v té mlze úplně sám. Za necelou hodinku bude zpět v Ystadu.

Tohle pomyšlení mu na chvilku zvedlo náladu. Takže ho nesledují. Zítra se rozhodne, co udělá. Promluví si se synem, který s ním pracuje a je jeho společníkem v advokátní kanceláři. Řešení se dá najít vždy, to se v životě naučil. Nějaké musí existovat i v tomto případě.

Tápal rukou ve tmě, až našel rádio. Auto zaplnil mužský hlas hovořící o novém výzkumu v oblasti genetiky. Slova se valila jeho vědomím, ale neulpěla v něm. Podíval se na hodinky, přesně půl desáté. Zrcátko bylo pořád temné. Připadalo mu, že mlha stále houstne. Přesto opatrně zvyšoval tlak na plynový pedál. S každým kilometrem, o který se posunul dál od farnholmského zámku, se cítil klidnější. Třeba se nakonec přece jen obával zbytečně.

Nutil se uvažovat naprosto jasně.

Jak to začalo? Běžným telefonátem, vzkazem na psacím stole, že má kontaktovat jednoho člověka ohledně naléhavého kontraktu, který je nutné zkonzultovat. Jméno neznal. Ale zavolal tam. Menší advokátní kancelář v bezvýznamném švédském městě si nemůže dovolit odmítat klienty jen tak. Pořád si vybavoval ten hlas ve sluchátku, způsobný, hovořící některým z uppland-ských dialektů. Zároveň měl ale rozhodný tón člověka, jehož

čas je drahý. Vysvětlil svou záležitost, komplikovanou transakci s rejdařstvím registrovaným na Korsice a řadou zásilek cementu do Saúdské Arábie, kde jedna z jeho společností funguje jako zprostředkovatel pro Skansku. V pozadí se skrývala obrovská mešita, která se měla stavět v Khamis Mushaitu. Nebo se možná jednalo o univerzitu v Jeddahu.

O několik dní později se sešli v hotelu Continental v Ystadu. Dorazil brzy, v restauraci se ještě nepodával oběd. Seděl u stolu v rohu a viděl ho přicházet. Toho muže doprovázel jen jugoslávský číšník, který zoufale vyhlížel jedním z vysokých oken ven. Byla polovina ledna, od Baltského moře se přihnal silný vichr a vypadalo to, že co nevidět začne sněžit. Ale muž, který se k němu blížil, byl opálený, oblečený v tmavě modrém obleku a rozhodně mu nebylo víc než padesát. Svým způsobem se do lednového ystadského počasí vůbec nehodil. Byl to cizinec s úsměvem, který k té snědé tváři jako by ani nepatřil.

To byla jeho první vzpomínka na pána farnholmského zámku. Muž, který nikam nepatřil, samostatný vesmír v modrém, na míru ušitém obleku. Jádro toho univerza představoval úsměv a kolem něj obíhaly jako obranné satelity děsivé stíny.

Ty stíny tam byly už tenkrát. Nevzpomínal si, že by se někdy představily. Ke stolu v pozadí se usadili dva muži, a když schůzka skončila, neslyšně se zvedli.

Zlaté časy, pomyslel si s hořkostí. A já jsem byl tak hloupý, že jsem si myslel, že by mohly existovat. Advokátovy představy nemůže narušit iluze, že někde čeká ráj. Rozhodně ne na zemi. Za půl roku ten opálený muž stál za polovinou obratu advokátní kanceláře, za rok se celkové příjmy zdvojnásobily. Platby přicházely včas, nikdy nebylo třeba ho upomínat. Dokonce si mohli dovolit zrenovovat dům, v němž sídlili. Veškeré transakce probíhaly podle pravidel, ačkoliv byly komplikované a rozsáhlé. Vypadalo to, že pán farnholmského zámku řídí své obchody ze všech kontinentů, ze zdánlivě náhodně vybraných míst. Faxy a telefonáty,

občas dokonce i zprávy z vysílačky často přicházely z prapodivných měst, která sotva dokázal najít na glóbusu, umístěném vedle kožené sedačky v místnosti pro návštěvy. Všechno tedy bylo čisté, byť poměrně komplikované a nepřehledné.

Vzpomínal, jak se tehdy domníval, že nastaly nové časy. Takhle to vypadá. A jako advokát bych měl být neskonale vděčný, že pán z Farnholmu narazil v telefonním seznamu zrovna na moje jméno.

Z myšlenek ho náhle vytrhl pocit, jako by do něj někdo vrazil. Chviličku věřil, že si to jen namlouvá. Potom v zrcátku zahlédl dva reflektory.

Plížily se za ním a už byly hodně blízko.

Strach se okamžitě vrátil. Takže jedou za ním. Obávají se, že by mohl porušit přísahu a začít mluvit.

Nejprve chtěl impulzivně sešlápnout plyn a zmizet v bílé mlze. Pod košilí se z něj řinul pot. Světla se mu tlačila na auto.

Stíny, které zabíjejí, pomyslel si. Těm neuniknu, já ani nikdo jiný.

Potom ho auto předjelo. Když projíždělo kolem, zahlédl šedivou tvář nějakého starého pána. Za chvilku červená zadní světla pohltila mlha.

Vytáhl z kapsy saka kapesník a otřel si obličej a krk.

Co nevidět budu doma, říkal si. Nic se nestane. Paní Dunérová zapsala do mého stolního kalendáře, že jsem byl dnes na Farnholmu. Nikdo, dokonce ani on, nepošle své stíny, aby zabily postaršího advokáta cestou domů ze schůzky. Bylo by to příliš riskantní.

Trvalo mu skoro dva roky, než si poprvé uvědomil, že něco nehraje. Šlo o bezvýznamnou záležitost, prověření několika kontraktů, v nichž jako ručitel vysokého úvěru figurovala Švédská obchodní rada. Náhradní díly k turbínám do Polska, kombajny do Československa. Byl to nepodstatný detail, pár čísel, která najednou nesouhlasila. Myslel si, že jde o chybu v zápise, možná se jen prohodily dva výsledky. Ale když prošel vše zpětně až

na začátek, zjistil, že nešlo o náhodu, všechno bylo provedeno vědomě. Nic nechybělo, všechno bylo v pořádku a výsledek byl zarážející. Opřel se — bylo tehdy pozdě večer — a uvědomil si, že se dostal na stopu zločinu. Nejprve tomu nechtěl věřit. Ale jiné vysvětlení pro to nenašel. Teprve za svítání se vracel domů ulicemi Ystadu a někde u náměstí Stortorget se zastavil a pomyslel si, že pán z Farnholmu spáchal trestný čin. Těžký podvod vůči Obchodní radě, rozsáhlé daňové úniky, spousta zfalšovaných listin.

Od té chvíle neustále hledal černé díry ve všech dokumentech z Farnholmu, které dostal na stůl. A byly tam, ne pokaždé, ale téměř vždy. Pomalu si uvědomoval rozsah toho zločinu. Dlouho nechtěl uvěřit tomu, co vidí. Ale nakonec už to nemohl přehlížet.

Přesto nic neudělal. O svém zjištění nepromluvil dokonce ani se synem.

Bylo to proto, že hluboko uvnitř v sobě nechtěl uvěřit, že to je pravda? Nikdo jiný, finanční ani jiný úřad, tedy nic nezjistil?

Objevil tajemství, které neexistuje?

Nebo bylo pozdě už na začátku? Už když se pán z farnholmského zámku stal nejdůležitějším klientem jeho advokátní kanceláře?

Připadalo mu, že mlha stále houstne. Pomyslel si, že jakmile se přiblíží k Ystadu, tak se to zlepší.

Zároveň věděl, že takhle už to dál nepůjde. Když už ví, že pán z Farnholmu má na rukou krev.

Musí si promluvit se synem. Navzdory všemu ještě ve Švédsku existuje spravedlnost, ačkoliv to vypadalo, že je čím dál víc narušována a oslabována. Jeho vlastní mlčení je součástí tohoto procesu. To, že on sám tak dlouho zavíral oči, není omluva pro to, aby se mlčelo i nadále.

Nikdy by se neodhodlal vzít si život.

Najednou prudce zabrzdil.

Ve světle reflektorů něco zahlédl. Nejprve si myslel, že to byl zajíc. Ale pak zjistil, že na silnici v mlze něco stojí.

Zastavil a rozsvítil dálková světla.

Uprostřed cesty stála židle. Obyčejná dřevěná židle. Na ní seděla loutka velká jako člověk. Měla bílý obličej.

Také to mohl být člověk, který vypadá jako loutka.

Cítil, jak mu srdce křečovitě tluče.

Mlha se převalovala ve světle reflektorů.

Nedokázal se myšlenky na židli a loutku zbavit. Stejně jako onoho ochromujícího strachu. Znovu se podíval do zrcátka. Nic než tma. Opatrně se přibližoval, dokud židle a loutka nebyly asi deset metrů před autem. Potom znovu zastavil.

Loutka vypadala jako člověk. Nešlo o nějakého příležitostného strašáka do zelí.

Je určená mně, napadlo ho.

Třesoucí se rukou vypnul rádio a snažil se v mlze něco zaslechnout. Všude bylo ticho. Vůbec se nedokázal rozhodnout.

Nezadržela ho ani židle v té mlze, ani ta strašidelná loutka. Bylo to něco jiného, někde v pozadí. Něco, co nemohl vidět. Něco, co pravděpodobně existovalo pouze v jeho mysli.

Mám strach, řekl si znovu. Kvůli tomu strachu nedokážu jasně myslet.

Nakonec přece jen rozepnul bezpečnostní pás a otevřel dveře. Překvapil ho chladný, vlhký vzduch.

Vystoupil a upřel pohled na židli a loutku v záři reflektorů. Ještě si stačil pomyslet, že mu to připomíná divadelní scénu, na kterou má právě vstoupit nějaký herec.

Potom za sebou něco zaslechl.

Už se ale nestihl otočit.

Úder ho zasáhl do týla.

Byl mrtvý dřív, než dopadl na vlhký asfalt.

Mlha byla hodně hustá.

Bylo za sedm minut deset.

2

Foukal silný vítr přímo ze severu.

Úplně vzadu na zamrzlé pláži stál muž a choulil se ve větru. Nehýbal se, hlavu skláněl k písku a ruce schovával v kapsách. Potom pokračoval ve své zdánlivě bezcílné procházce, dokud se v šedivém světle neztratil.

Paní, která na pláži každý den venčila psa, toho muže, jenž se tu pohyboval nejspíš od svítání až do chvíle, kdy v pozdním odpoledni začala padat tma, sledovala s rostoucím neklidem. Objevil se tu zničehonic jednoho dne před několika týdny, jako takový lidský vrak vyplavený mořem. Osamocení lidé, které na pláži vídala, jí obvykle kývali na pozdrav. Ale protože byl pozdní podzim, skoro listopad, nepotkávala tu teď téměř nikoho. Muž v černém kabátě ji však nezdravil. Nejdřív si myslela, že je plachý, potom že je nevychovaný nebo možná cizinec. Později získala dojem, že ho tíží nějaké velké starosti a jeho dlouhé procházky podél pláže jsou únikem od nějaké neznámé bolesti. Kráčel nepravidelně, trhaně. Někdy šel pomalu, skoro plíživě, a pak sebou najednou trhl a pokračoval ve svém podivném putování téměř v poklusu. Pomyslela si, že ho nevedou nohy, nýbrž neklidná mysl. Stejně tak si představovala, že má v kapsách zaťaté pěsti. Neviděla je, ale byla o tom pevně přesvědčená.

Po týdnu se domnívala, že je jí všechno jasné. Ten osamělý muž, který přišel na pláž odněkud z neznáma, se snaží překonat vážnou životní krizi, podobně jako loď za pomoci neúplných map proplouvá zrádnou trasou. Proto ta uzavřenost, ty neklidné procházky. Po večerech o tom osamoceném poutníkovi hovořila se svým mužem, který byl kvůli revmatu v předčasném důchodu. Jednou ji na procházku se psem doprovodil, ačkoliv kvůli nemoci hodně trpěl a nechtěl se příliš pohybovat venku. S jejími domněnkami souhlasil. Ale chování toho muže mu připadalo natolik nezvyklé, že zavolal svému dobrému příteli, který pracoval u policie ve Skagenu, a ve vší důvěrnosti mu pověděl, co on i jeho

žena vypozorovali. Možná je ten muž na útěku, hledá ho policie, třeba uprchl z některého ze zbývajících blázinců? Ale policista, čestný muž, který už viděl mnoho prapodivných stvoření končících na nejzazším výběžku Jutska, kde chtěla dojít klidu a míru, ho prosil, aby měl rozum. Ať toho muže nechají na pokoji. Pobřeží mezi dunami a dvěma setkávajícími se moři představuje vždycky roztodivné území nikoho a náleží těm, kdo to potřebují.

Žena se psem a muž v černém kabátě se potkávali jako dvě proplouvající lodě ještě další týden. Ale jednoho dne, konkrétně čtyřiadvacátého října 1993, se stalo něco, co si později vysvětlila jako důvod pro mužovo náhlé zmizení.

Byl to jeden z mála dnů, kdy nefoukal vítr a mlha nehybně ležela nad pobřežím a mořem. Kvílení mlhových sirén zdálky připomínalo nějaké opuštěné, neviditelné stvůry. Celá ta zvláštní krajina zadržovala dech. Najednou žena zahlédla muže v černém kabátě a prudce se zastavila.

Nebyl sám. Společnost mu dělal menší muž ve světlé větrovce a kšiltovce. Pozorovala je, nováček něco říkal a vypadalo to, že se toho druhého snaží o něčem přesvědčit. Tu a tam vyndal ruce z kapes a gestikuloval, aby svým slovům dodal důraz. Nedokázala poznat, o čem mluví, ale chování toho menšího muže jí naznačovalo, že je rozrušený.

Po několika minutách se vydali po pláži dál, dokud je nepohltila mlha.

O den později byl onen neznámý na pláži zase sám. Ale za pět dní zmizel. Ještě koncem listopadu chodila každý den na mys Grenen a čekala, jestli onoho muže v černém potká. Ale on se nevrátil. Už ho nikdy nespatřila.

Déle než rok byl kriminální komisař ystadské policie Kurt Wallander na nemocenské, nebyl schopen vykonávat svou práci. Během té doby nad jeho životem a jednáním postupně přebírala vládu narůstající bezmocnost. Čas od času, když už nedokázal zůstat dál v Ystadu a měl dostatek peněz, se vydával na

neplánované cesty s marnou nadějí, že se bude cítit lépe, možná dokonce znovu získá základní chuť do života, pokud odjede pryč ze Skåne. Koupil si zájezd do Karibiku. Už cestou na letiště se pořádně opil a během těch čtrnácti dnů, které strávil na Barbadosu, nikdy úplně nevystřízlivěl. Jeho stav se nedal popsat jinak než jako narůstající panika, vše přebíjející pocit, že nikam nepatří. Skrýval se ve stínu palem a některé dny dokonce ani nevyšel z hotelového pokoje, protože nedokázal překonat primitivní ostych z blízkosti jiných lidí. Koupal se jenom jednou, a sice když zavrávoral na molu a spadl do vody. Jednoho večera, když se odvážil vyjít mezi lidi, aby si doplnil zásoby alkoholu, ho oslovila prostitutka. Chtěl se jí zbavit a zároveň ji mít. Ale nakonec v něm zvítězilo zoufalství a sebeopovržení. Tři dny, z nichž si uchoval jen pár nejasných a neúplných vzpomínek, strávil s dívkou v chatrči, která čpěla po vitriolu, v posteli se špinavým, plísní páchnoucím povlečením. Po zpoceném obličeji mu tykadly tápali švábi. Nevzpomínal si na dívčino jméno a ani si nebyl jistý, jestli mu ho vůbec řekla. Spojil se s ní z nějaké neovladatelné touhy. Když ho obrala o poslední peníze, přišli dva silní bratři a vyhodili ho. Vrátil se do hotelu, žil ze snídaní, které měl v ceně pobytu, a na letiště Sturup se vrátil ještě v horším stavu, než v jakém odjížděl. Lékař, k němuž docházel na pravidelné prohlídky, mu podobné cesty rozhořčeně zakázal, protože existovalo zřejmé riziko, že se upije k smrti. Ale o dva měsíce později, na počátku prosince, opět odcestoval. Peníze si půjčil od otce, pod záminkou koupě nového nábytku, aby si zlepšil náladu. Během celého toho období se návštěvám u něj snažil co nejvíce vyhýbat, neboť otec byl navíc čerstvě ženatý s dámou, která byla o třicet let mladší a dříve mu chodila vypomáhat. S penězi v ruce vyrazil Wallander rovnou do ystadské cestovní kanceláře a koupil si třítýdenní zájezd do Thajska. Scénář z Karibiku se opakoval, jenom s tím rozdílem, že úplné katastrofě zabránil jeden lékárník v důchodu. Seděl vedle Wallandera už v letadle a náhodou bydlel ve stejném hotelu. Zřejmě mu byl sympatický,

a tak když Wallander začal popíjet už u snídaně a vůbec se choval podivně, lékárník zakročil. Díky jeho zásahu mohli Wallandera poslat domů o týden dříve. I tentokrát podlehl opovržení sebou samým a vrhal se do náruče různým prostitutkám, jedné mladší než druhé. Potom prožíval hrůzostrašnou zimu, kdy žil v neustálém zděšení, že se nakazil nějakou smrtelnou chorobou. Koncem dubna, když uplynul rok, již bylo jasné, že nákaze unikl. Ale on na výsledek téměř nereagoval a zhruba ve stejnou dobu začal jeho lékař vážně uvažovat o tom, jestli už Kurt Wallander nemá jako policista i jako zaměstnanec všechno za sebou a jestli není nanejvýš vhodným adeptem na invalidní důchod.

A tehdy poprvé odjel — nebo lépe řečeno utekl — do Skagenu. Podařilo se mu skoncovat s pitím, zejména díky tomu, že se jeho dcera Linda vrátila z Itálie a objevila ten zmatek, který vládl v jeho duši i v bytě. Zareagovala přesně tak, jak měla. Nejdřív vylila obsah všech lahví rozesetých po bytě a pak mu vynadala. Když u něj v Mariagatan strávila dva týdny, konečně si měl s kým popovídat. Společně se jim podařilo odstranit ty největší boláky na Wallanderově duši. Když odjížděla, nejspíš uvěřila jeho slibu, že se bude držet od alkoholu dál. Po jejím odjezdu ho vyděsilo pomyšlení na to, že by měl zůstat sedět v prázdném bytě, a v novinách zahlédl inzerát na levný penzion ve Skagenu.

O mnoho let dříve, krátce poté, co se Linda narodila, strávil ve Skagenu několik týdnů v létě se svou ženou Monou. Vzpomínal na ty dny jako na jedny z nejšťastnějších v životě. Měli málo peněz, bydleli v děravém stanu, ale naplňoval je pocit, že se ocitli v samém středu života a světa. Ještě téhož dne do penzionu zavolal a zamluvil si pokoj. Na počátku května se tam ubytoval. Majitelka, vdova polského původu, ho nechávala být, půjčila mu kolo a on každé ráno vyrážel na mys Grenen a jeho nekonečné pláže. V košíku měl balíček s obědem a do penzionu se vracel až pozdě večer. Ostatní hosté byli starší lidé, jednotlivci i v párech. Bylo tu ticho jako v čítárně univerzitní knihovny. Poprvé po roce

dobře spal a začalo se mu zdát, že jeho poničený vnitřní svět se pomalu začíná vzpamatovávat.

Během této první návštěvy ve Skagenu napsal tři dopisy. První byl pro sestru Kristinu. Během uplynulého roku se často ozývala a zajímalo ji, jak se mu daří. Ačkoliv ho její zvláštní pozornost dojímala, téměř nikdy jí nedokázal zavolat nebo napsat. Všechno se zhoršilo, když si matně uvědomil, že jí poslal temně znějící pohled z Karibiku. Napsal ho, když se strašně opil. Nikdy se o tom nezmínila, on se neptal a doufal, že byl tak opilý, že napsal špatnou adresu nebo zapomněl nalepit známku. Ale ve Skagenu ležel v posteli a před usnutím jí psal a papír si podkládal aktovkou. Pokoušel se popsat ty pocity prázdnoty, studu a viny, které ho provázely od té doby, co před rokem zabil člověka. Ačkoliv jednal jasně v sebeobraně a ačkoliv se na něj nevrhl žádný z nenasytných novinářů, kteří policii nenávidí, pochopil, že tíha této viny už na něm zůstane. Nikdy se jí nezbaví, ale možná se s ní jednoho dne naučí žít.

„Představuju si, že část mojí duše nahradila protéza," psal. „Ještě pořád mě neposlouchá. Někdy, za temných chvilek, mě dokonce napadá, že už mě nikdy poslouchat nebude. Ale ještě jsem to úplně nevzdal."

Druhý dopis byl pro kolegy z ystadské policejní stanice. Když ho nakonec hodil do červené schránky před poštou ve Skagenu, uvědomil si, že mnohé z toho, co jim napsal, není pravda. Přesto musel dopis odeslat. Poděkoval za novou hi-fi věž, na kterou se složili a věnovali mu ji loni v létě. Omluvil se, že mu poděkování trvalo tak dlouho. Až potud myslel všechno, o čem se zmínil, vážně. Ale když dopis zakončil tvrzením, že už se mu daří lépe a doufá, že se brzy vrátí do služby, bylo to spíš klišé, protože skutečnost byla přesně opačná.

Třetí dopis, který během tohoto prvního pobytu v penzionu ve Skagenu napsal, byl určený Baibě z Rigy. Během uplynulého roku jí psával zhruba jednou měsíčně a ona pokaždé odpověděla. Začal ji považovat za svého osobního strážného anděla. Strach,

že by ji mohl zneklidnit nebo že by snad mohla přestat odpovídat, ho nutil skrývat pocity, které prožíval. Nebo o kterých se aspoň domníval, že je prožívá. Součástí toho zdlouhavého procesu, kdy ho deformovala bezmocnost, bylo i to, že si nebyl jistý už vůbec ničím. V krátkých okamžicích, kdy byl schopen jasně uvažovat, nejčastěji když se procházel po pláži nebo se posadil mezi duny, aby se chránil před kousavým větrem, ho napadalo, že to vůbec nemá cenu. Setkal se s Baibou během několika krátkých dní v Rize, ona milovala svého zavražděného muže, policejního důstojníka Karlise. Proč by, proboha, měla najednou zahořet láskou k nějakému švédskému policistovi, který dělal jenom to, co obnáší jeho práce, i když ne právě podle pravidel. Ale neměl příliš velký problém potlačit momenty, kdy dokázal myslet jasně. Jako by se neodvažoval ztratit to, o čem v hloubi duše věděl, že vůbec nemá. Baiba, sen o Baibě, byl jeho poslední baštou. Bylo to poslední místo, o které byl nucen bojovat, ačkoliv se jednalo jen o iluzi.

Zůstal v penzionu deset dní. Když odjížděl zpět do Ystadu, byl rozhodnutý, že se tam co nejdřív vrátí. Znovu přijel už v polovině července. Vdova mu dala stejný pokoj. Opět si půjčil kolo a trávil dny u moře. Na rozdíl od předchozí návštěvy byla pláž plná lidí, kteří tam trávili dovolenou. Měl pocit, že se mezi všemi hrajícími si a cákajícími rozesmátými lidmi pohybuje jako neviditelný stín. Jako by si tam na mysu Grenen, kde se setkávají dvě moře, vytvořil své vlastní strážní území, které nikdo jiný nezná. Tam si odbýval osamělé hlídky, střežil sám sebe a zároveň se snažil najít únik ze svého utrpení. Po první návštěvě Skagenu měl Wallanderův lékař pocit, že se dostavilo jisté zlepšení. Ale projevy byly doposud příliš nepatrné, aby mohl konstatovat, že došlo k definitivní změně. Wallander se zeptal, jestli by nemohl vysadit léky, které užíval více než rok, protože je po nich otupělý a unavený. Lékař ho však odrazoval a prosil, aby ještě nějaký čas vydržel.

Každé ráno po probuzení ležel Wallander v posteli a ptal se sám sebe, jestli se má odvážit postavit na nohy ještě i dnes.

Nicméně si uvědomil, že mu to jde lépe, když pobývá v penzionu ve Skagenu. Okamžik beztíže, ulehčení z tíhy událostí loňského roku, mu přivodil chvilkové zdání, že přece jen existuje nějaká budoucnost.

Na pobřeží, během těch hodiny trvajících procházek, se postupně vracel ke všemu, co stálo za jeho problémy, a přicházel na způsob, jak ty starosti ovládnout a snad i najít sílu, která z něj opět udělá policistu. Policistu a člověka.

Během této cesty také přestal poslouchat operu. Na procházky s sebou často nosil přehrávač. Ale jednoho dne jako by toho měl dost. Když se večer vrátil na pokoj, všechny kazety s operními nahrávkami strčil do cestovní tašky a tu postavil do skříně. Druhý den zajel na kole do Skagenu a koupil si několik nahrávek s hudbou populárních umělců, o nichž měl jen matné povědomí. Překvapivé na tom bylo, že ani na okamžik nepostrádal díla, která ho provázela tolik let.

Na víc už nemám sílu, pomyslel si. Něco ve mně se naplnilo až po okraj, zdi se za chvíli otřesou.

V půlce října se do Skagenu vrátil. Udělal to s jasným předsevzetím, že si tentokrát musí vyjasnit, jak se svým životem naloží. Jeho lékař, který nyní už zaznamenal jasné známky postupného zotavování, pozvolné vymanění z vleklé deprese, ho k návratu do dánského penzionu, kde se mu očividně dařilo dobře, povzbuzoval. Aniž by porušil lékařské tajemství, v důvěrném rozhovoru naznačil policejnímu řediteli Björkovi možnou naději, že se Wallander jednou do služby bude moci vrátit.

Wallander tedy znovu přijel do Skagenu a opět se vydával na své procházky. Teď na podzim byly pláže opuštěné. Potkával tam jen málo lidí, většinou starší osoby, sem tam nějakého zpoceného běžce nebo zvědavou ženu se psem. Opět se vydával na své osamělé hlídky, vytvořil si své neznámé strážní území a pochodoval stále ostřejšími kroky podél oné téměř neviditelné hranice, kde se setkává souš a moře.

Myslel na to, že je uprostřed středního věku. Za pár let mu bude padesát. Během uplynulého roku zhubl a ve skříni v Ystadu našel věci, které na sebe za posledních sedm osm let neoblékl. Uvědomil si, že poté co nyní úplně skoncoval s pitím, je fyzicky v lepší kondici než kdy dřív. A měl pocit, že v tom také může najít východisko pro svou budoucnost. Pokud se nestane nic nepředvídatelného, bude žít ještě tak dvacet let. Vlastně nejvíc ho trápilo, že se nemohl rozhodnout, jestli se má vrátit k policii, nebo jestli by raději neměl zkusit dělat něco úplně jiného. Na invalidní důchod nechtěl ani pomyslet. Takový život by asi nevydržel. Trávil dny na pobřeží, většinou zahalený do dotírající mlhy, kterou v ojedinělých případech vystřídaly jasné dny s čerstvým vzduchem, třpytícím se mořem a vznášejícími se racky. Občas si připadal jako robot, který ztratil klíček od zámku na zádech a nemůže se natáhnout a dobít energii. Zvažoval, jaké by měl vyhlídky, kdyby opustil dráhu policisty. Možná by z něj mohl být nějaký vedoucí ochranky nebo ostrahy. Nedovedl si představit, k čemu jinému by mu mohly být zkušenosti policisty než k hledání zločinců. Pokud by se nerozhodl k radikálnímu odvratu od dlouholeté práce u policie, pak před sebou příliš alternativ neviděl. Ale kdo by chtěl zaměstnat bývalého poldu, který neumí nic jiného než ohledávat místa činu?

Jakmile dostal hlad, našel si mezi dunami závětrné místo. Vytáhl balíček se sendviči a termosku a usadil se na plastový sáček, aby neseděl na studeném písku. Při jídle se většinou snažil, byť často bezúspěšně, myslet na úplně jiné věci než na budoucnost. Za bojem o rozumné myšlenky se celou dobu ukrýval nespočet nerealistických snů, které čekaly na příležitost, aby byl jejich hlas vyslyšen.